

El tercer grau dels presos polítics, en risc: quines conseqüències té la decisió del Suprem?

L'alt tribunal, que es declara competent per decidir sobre l'article 100.2 a partir del cas Forcadell, fixa que els recursos de la Fiscalia seran suficients per suspendre el règim de sortida de la presó

Cuixart, Junqueras, Romeva i Turull, sortint de la presó | Europa Press

El Tribunal Suprem ha canviat radicalment les regles del joc. Aquest matí, la sala segona que presideix Manuel Marchena ha pres una decisió que tindrà impacte sobre la vida dels presos polítics i la resta de presos comuns. L'alt tribunal ha tombat l'article 100.2 de Carme Forcadell i s'ha atribuït la competència per decidir sobre l'aplicació d'aquest article del reglament penitenciari, una via que ha permès als líders independentistes sortir regularment de la presó per anar a treballar o fer tasques de voluntariat.

Això té conseqüències. Reforça la posició de la Fiscalia -l'actor més bel·ligerant contra l'independentisme- i abona el terreny per suspendre també el tercer grau penitenciari del qual gaudeixen els presos polítics. I no només això: situa les peces de tal manera que, quan s'acabi el règim de semilibertat, els líders sobiranistes tornin a un segon grau molt menys flexible que el que tenien fins ara, amb un accés molt més limitat al 100.2 i, per tant, a les sortides del centre penitenciari. Aquestes són les claus de la decisió del Suprem:

1. Amenaça del Suprem al tercer grau

Els presos es troben des de fa unes setmanes classificats en tercer grau penitenciari. Això vol dir que poden passar els caps de setmana a casa i només anar a dormir a la presó entre setmana. La decisió d'aquest dijous del Tribunal Suprem apunta ja quin serà el criteri quan hagi de decidir sobre la classificació del règim de semilibertat, que molt probablement tornarà. Ho anticipa en la resolució d'avui. Estableix que, malgrat que la sentència no diu que els presos hagin de complir la meitat de la condemna per accedir a permisos penitenciaris, la durada de la pena -de 9 a 13 anys de presó- s'ha de tenir en compte i no permet "anticipar, quan no procedeix, l'aplicació del tercer grau o el 100.2".

En relació al tercer grau no hi ha dubte que el tribunal sentenciador -el Suprem, en aquest cas- és el competent per resoldre en última instància. Abans, però, la Fiscalia hi haurà de presentar recurs. El ministeri públic, l'actor més bel·ligerant contra l'independentisme que continua oposant-se a tot allò que suposi flexibilitzar les condemnes dels presos, presentarà recurs en els pròxims dies. Serà en aquell moment quan s'activi tot el procediment. Primer haurà de resoldre el jutjat de vigilància penitenciària i l'última paraula la tindrà la sala que presideix Manuel Marchena.

[noticiadiari]2/206280[/noticiadiari]

2. Tot el poder per la Fiscalia

La decisió d'avui del Suprem té moltes derivades. Una d'important és que vigoritza el paper del a Fiscalia. Com? A partir d'ara, els recursos del ministeri públic contra aquelles decisions que impliquin el 100.2 o el tercer grau tindran caràcter suspensiu. Què vol dir això? Fins ara, quan les juntes de tractament atorgaven el 100.2, la decisió era executiva, és a dir, entrava en vigor fins que un jutge no digués el contrari. Ara, això canvia: si les presons proposen sortides dels presos per treballar o fer voluntariat però la Fiscalia presenta un recurs, automàticament la decisió queda en suspens fins que no rebi l'aval del jutge. Això, per tant, dificultarà que els presos puguin sortir de la presó de manera habitual com feien fins ara.

[noticiadiari]2/206280[/noticiadiari]

El mateix passarà amb el tercer grau. Fins ara, la Fiscalia podia presentar recurs, però el tercer grau era vigent fins que un jutge el tombava. De nou, ara això canvia i el ministeri públic veu reforçat el seu paper: quan presenti recurs al tercer grau, el règim de semilibertat dels presos quedarà en suspens i ja no podran sortir els caps de setmana. Tornaran, a la pràctica, al segon grau fins a rebre l'aval del jutge. Un aval que, en última instància, serà del Suprem, que ja indicat quin serà el sentit de la seva decisió.

3. Canvi de criteri sobre el 100.2

L'origen del pronunciament avui del Suprem es troba en determinar qui és competent per resoldre en última instància sobre el 100.2. Va obrir la porta a aquesta possibilitat el jutjat de vigilància penitenciària de Lleida, i la Fiscalia s'hi va agafar. Fins ara, les audiències provincials eren les que tenien el deure de decidir en apel·lació sobre l'aplicació d'aquest article -de fet, fins i tot tenen sales especialitzades en dret penitenciari- però ara la cosa canvia. La resolució del Suprem declara com a competent per decidir sobre aquest article el tribunal sentenciador, és a dir, en el cas dels presos polítics, el Suprem.

Per què? La sala segona argumenta que aquest article afecta a la classificació dels presos, és a dir, al règim penitenciari dels interns (primer, segon o tercer grau). El 100.2 permet combinar elements de cada grau en benefici de la reinserció dels presos. Diversos juristes admetien fa unes setmanes a **NacióDigital** que aquest article podia generar debat a l'hora de decidir qui era el tribunal competent per resoldre. Amb aquesta decisió, el Suprem tanca la discussió: a partir d'ara, serà el sentenciador qui decidirà sobre els recursos d'apel·lació contra aquest article. Amb tot el que això implica.

4. Les bases per un segon grau estricte

Amb la seva decisió, el Suprem dissenya un escenari complicat per al futur dels presos polítics. Ara com ara, continuen en tercer grau fins que la Fiscalia hi presenti recurs. Un cop això passi i, en última instància, el Suprem tombi l'anomenat règim de semilibertat, els presos tornaran al segon grau. Però no serà un grau tal com el coneixien fins ara, amb sortides regulars gràcies a l'article 100.2, sinó que serà un regim ordinari molt més estricte, amb un estira-i-arronsa constant entre les presons i la Justícia fins que la Fiscalia deixi de presentar recursos o els tribunals avalin les decisions de les juntes de tractament.